

**Τὸ β' Διάγγελμα τῆς Συνόδου τῶν Γ.Ο.Χ.
κατὰ τὸ 1935 Ἀναγνωρίζει τὰ
Παλαιομερολογικὰ Πατριαρχεῖα**

**ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ, ΠΡ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ &
ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**

1935. Οἱ ἀναστηλωταὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, Μητροπολίται
πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος, Δημητριάδος Γερμανός καὶ
Ζακύνθου Χρυσόστομος.

Προς τον ευσεβή Ορθόδοξον Ἑλληνικόν λαόν,

Ἡ Πιστις των Πατέρων ἡμῶν εἰς δοκιμασίαν. Οἱ ἐνεδρεύοντες ἐξωθεν των Ἐθνικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν προμαχῶνων ἐχθροί, πολλοί καὶ πολυμήχανοι. Οἱ ἐπιβουλευόμενοι τον πολύτιμον θησαυρόν της Ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἡμῶν ιδεολογίας, καὶ ἐποφθαλμιῶντες τον τιμαλφή μαργαρίτην της Ὁρθοδοξίας, πάσαν μετέρχονται δολιότητα καὶ μηχανήν, ὅπως ἐκπορθήσωσι τα ἀκαθαίρετα προπύργια της Ἐθνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν δόξης καὶ ευκλείας. Ὑλισταί, Κομμουνισταί, Χιλιασταί, Θεοσοφισταί, Μασσῶνοι καὶ ποικιλώνυμοι ἄλλοι ἐξωτερικοί καὶ ἐσωτερικοί ἐχθροί, ὑπονομεύουσι τα ἀκαθαίρετα καὶ ἀρραγῆ πυργώματα της Ἐθνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν υποστάσεως καὶ ἀκαταλύτου δυνάμεως.

Οἱ θρασεῖς οὔτοι καὶ πολυμήχανοι ἐχθροί, κατώρθωσαν, χάριν εἰς την ανοχήν του Κράτους καὶ την ἀδράνεια της Ἐκκλησίας να εἰσχωρήσουν εἰς ὅλας τας τάξεις της Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Προσπαθοῦσι δε οἱ

λυμεώνες ούτοι της Εθνικής και Εκκλησιαστικής ημών ιδεολογίας, υπό το πρόσχημα της προόδου και της ατομικής ελευθερίας, να διαφθείρωσι την Εθνικήν και Εκκλησιαστικήν συνείδησιν της Ελληνικής κοινωνίας. Εφ' ω και κρούομεν τον κώδωνα του κινδύνου.

Έλληνες Ορθόδοξοι πολίται, αγρυπνεείτε, και φρυκτωρείτε επί των αδαμαντίνων επάλλξεων του Έθνους και της Εκκλησίας, ίνα μη συλήσωσιν οι δολιόφρονες και πολύτροποι εχθροί τον τιμαλφή θησαυρόν της προγονικής ημών και ενδόξου κληρονομίας.

Μη οκνήτε, μηδ' αποκάμητε φρουρούντες και φυλάσσοντες φυλακάς προς υπεράσπισιν της κινδυνευούσης Ορθοδόξου Πίστεως, και των πανταχόθεν υπονομευομένων Εθνικών παραδόσεων. Οι εχθροί πολλοί και πολυμήχανοι. Τα της Εκκλησίας θέσμια αφρούρητα, αι Εκκλησιαστικάί επάλλξεις ανυπεράσπιστοι, αι Εθνικάί παραδόσεις εις περιφρόνησιν, τα Εθνικά ιδεώδη, υπό δίωξιν.

Εξ αντιθέτου τα ψυχοφθόρα διδάγματα των Υλιστών, και τα ανατρεπτικά δόγματα των Κομμουνιστών, μεθοδικά και επίμονα. Οι δηλητηριώδεις και δραστικοί πλόκαμοι των διαφόρων αντεθνικών και αντιθρησκευτικών προπαγανδών, διεισδύουσι μέχρι της καρδιάς του Έθνους και της Εκκλησίας. Αι δηλητηριώδεις και βρωμεραί αναθυμιάσεις της απιστίας, της υλοφροσύνης και της εκλελυμένης ηδυπαθείας, πληρούσι μέχρις ασφυξίας την ατμοσφαίραν της Ελλάδος.

Δυστυχώς η προβαλλομένη αντίστασις χλιαρά, η άμυνα υπέρ των Εκκλησιαστικών θεσμών και Εθνικών παραδόσεων άτονος και άψυχος, η αντίδρασις κατά των νοσογόνων μικροβίων, των διαβιβρωσκόντων τον Εθνικόν και Εκκλησιαστικόν ημών οργανισμόν, ανίσχυρος και ανωφελής.

Τούτου ένεκα, οι προμαχώνες της Εθνικής ημών ιδεολογίας και τα προπύργια της Ορθοδοξίας, ήρχισαν το εν μετά το άλλον να υποχωρούν, και να πίπτουν εις την χειμαρρώδη και ακάθεκτον ορμήν των πολεμίων.

Οι ταχθέντες ηγέται και φρουροί δια την άμυναν των Εθνικών και Εκκλησιαστικών ημών παραδόσεων, λιποψυχούν και δεν έχουν το θάρρος και την τόλμην κατά μέτωπον να αντισταθούν. Η αντίστασις και η άμυνα, δεν δύναται να επιτύχη άνευ εθνικού παλμού και πίστεως εις τα ιδανικά της πατρίδος και της θρησκείας. Απαιτείται το Εθνικόν και θρησκευτικόν εκείνο ζώπυρον, όπερ, είχαν και οι Πατέρες ημών οίτινες εδόξασαν Έθνος και Εκκλησίαν.

Δεον να έχωσιν οι ηγέται του Έθνους και της Εκκλησίας, το Ελληνικόν δαιμόνιον και τον θρησκευτικόν εκείνον παλμόν, δι' ών εμεγαλούργησεν η

Ορθόδοξος Ελληνική φυλή, αναγεννηθείσα εις την κολυμβήθραν του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού. Ναι, χρειάζεται πίστις εις τούς αγώνας, χρειάζεται ηθικόν σθένος, απαιτείται ψυχικόν θάρρος· η σιδηρά θέλησις, η ευψυχία, και η ακράδαντος ελπίς, είναι απαραίτητα δια την επιτυχίαν του αγώνος. Ταύτα πάντα είναι προσόντα, άτινα δημιουργεί η πίστις εις τα ιδανικά της Πατρίδος και της Θρησκείας.

Αλλ οί ταχθέντες φρουροί επί των Εκκλησιαστικών επάλξεων ελλείψει ισχυράς πίστεως και σθένους ηθικού, ου μόνον δεν προβάλλουσι την απαιτουμένην αντίστασιν κατά των πολεμίων, ου μόνον δεν εγείρουσι νέα προχώματα δυνάμενα να αντιστούν εις την σύγχρονον πολεμικήν, αλλά και ελαφρά όλως τη συνειδήσει, κρημνίζουν όσα παλαίμαχοι αγωνισταί ήγειραν δια των Εθνικών και Εκκλησιαστικών ημών παραδόσεων.

Απόδειξις η εσχάτως καθαιρεθείσα ακρόπολις του Πατροπαράδοτου ημερολογίου, όπερ, ως εις ακατάλυτος φραγμός, εχώριζεν αισθητώς τους Ορθοδόξους από τους αιρετικούς και κακοδόξους.

Τον αμυντικόν τούτον προμαχώνα, πολλάκις επεχείρησαν να καταρτίσουν οι πολυμήχανοι της Ορθοδοξίας εχθροί, αλλά προς κέντρα ελάκτισαν. Διότι αντιμετώπιζον πάντοτε τούς Αρχοντας και Ταγούς της Εκκλησίας, φρυκτωρώντας ανυστάκτως επί των αδαμαντίνων επάλξεων της Ορθοδοξίας.

Όντως οι θεηγόροι Πατέρες της Εκκλησίας δεν ηγνόουν και ούτοι την θεωρίαν καθ ήν το Γρηγοριανόν ημερολόγιον εθεωρείτο δήθεν τελειότερον χρονικώς του Ιουλιανού. Ουχ ήπτον όμως υπερησιζον το Πατροπαράδοτο· διότι εσέβοντο την παράδοσιν των 7 Οικουμενικών Συνόδων, και την αιωνόβιον πράξιν της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας. Καθ όσον το Ιουλιανόν ημερολόγιον, συνδεθέν υπό των Θεοφόρων Πατέρων της Αης Οικουμενικής Συνόδου μετά του Πασχαλίου Κανόνος, του Ορθοδόξου εορτολογίου και του Κυριακοδρομίου απετέλεσε την συνισταμένην της Θείας λατρείας και ένα ενωτικόν κρίκον της καθόλου Ορθοδοξίας, καθώς και ένα ακαθαίρετον Ορθόδοξον προμαχώνα κατά της αιρέσεως και της κακοδοξίας.

Και όμως τούτο το ακαθαίρετον προπύργιον, κατεκρήμνισαν αμαχητί, όχι οι προαιώνιοι της Ορθοδοξίας εχθροί, αλλ' οι ταχθέντες προς περιφρούρησιν τούτου Εκκλησιαστικοί άρχοντες και Ταγοί.

Τούτου ένεκα, οι διοικούντες νυν την Εκκλησίαν της Ελλάδος, διασπάσαντες την ενότητα της Ορθοδοξίας δια της ημερολογιακής

καινοτομίας, και διαιρέσαντες τον Ορθόδοξον Ελληνικόν λαόν εις δύο αντιθέτους ημερολογιακὰς μερίδας, οὐ μόνον, ηθέτησαν την Εκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, καθιερωθεῖσα ὑπὸ των 7 Οικουμενικῶν Συνόδων και κυρωθεῖσα ὑπὸ της αιωνοβίου πράξεως της Ορθοδόξου Ανατολικῆς Εκκλησίας, ἀλλὰ ἔθιξαν και το Δόγμα της Μίας, Αγίας, Καθολικῆς και Αποστολικῆς Εκκλησίας. Διο και οι διοικούντες νυν την Ελληνικὴν Εκκλησίαν δια της μονομερούς και αντικανονικῆς και αψυχολογήτου εισαγωγῆς του Γρηγοριανοῦ ημερολογίου, ἀπέσχισαν εαυτοὺς του καθόλου κορμού της Ορθοδοξίας, και ἐκήρυξαν εαυτοὺς κατ' ουσίαν Σχισματικούς ἀπέναντι των Ορθοδόξων Εκκλησιῶν, των ἱσταμένων ἐπὶ του εδαφους των 7 Οικουμενικῶν Συνόδων και των Ορθοδόξων θεσμῶν και παραδόσεων και ἐπὶ των Εκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Αντιοχείας, Σερβίας, Πολωνίας, του Αγίου Ορους, του Θεοβαδίστου Ορους Σινά κλπ.

Οτι δε το πράγμα οὕτως ἔχει, τούτο επιβεβαιοῖ και η ἐξ ἀρίστων Νομομαθῶν και Θεολόγων Καθηγητῶν του Εθνικοῦ Πανεπιστημίου διορισθεῖσα προς μελέτην του ημερολογιακοῦ ζητήματος Επιτροπὴ, ης Μέλος ἐτύγχανε και ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνῶν ως Καθηγητῆς τότε της Εκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Εθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἰδοὺ τι ἐγνωμοδότησε περὶ του νέου ημερολογίου η Επιτροπὴ αὕτη: "Ἀπασαι αι Ορθόδοξοι Εκκλησίαι, ἀν και αυτοκέφαλοι εις την εσωτερικὴν διοίκησιν αὐτῶν, οὐχ ἦττον ἐπειδὴ εἰσὶν ἠνωμένοι προς ἀλλήλας δια των Δογμάτων και των Συνοδικῶν ὄρων και κανόνων, δεν δύναται μία ἐπὶ μέρους Ορθόδοξος Εκκλησία να χωρισθῆ, και να ἀποδεχθῆ νέον Εκκλησιαστικόν ημερολόγιον, χωρὶς να λογισθῆ Σχισματικὴ ἀπέναντι των ἄλλων".

Ὅθεν, ἀφοῦ ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνῶν δια της ἰδίας αὐτοῦ υπογραφῆς, κηρύττει εαυτὸν Σχισματικόν, τι ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων, ἵνα ἀποδείξωμεν, ὅτι οὗτος και οι ομόφρονες αὐτῷ Αρχιερεῖς, κατέστησαν Σχισματικοί, ως διασπάσαντες την ἐνότητα της Ορθοδοξίας δια της ημερολογιακῆς καινοτομίας, και διαιρέσαντες την Εκκλησιαστικὴν και Εθνικὴν ψυχὴν του Ορθοδόξου Ελληνικοῦ Λαοῦ;

Αὐτὸς ο ἴδιος Μακαριώτατος, σχολιάζων εις μίαν πραγματείαν του περὶ του ημερολογίου, μίαν σχετικὴν ἐπιστολὴν του Οικουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου του Β', λέγει τα ἐξῆς: Η ἐπιστολὴ αὕτη του Πατριάρχου, χαρακτηρίζει ως ἀρίστα την θέσιν, ἣν ευθύς κατέλαβεν η Ορθόδοξος Εκκλησία, ἀπέναντι της Γρηγοριανῆς τροποποιήσεως του ημερολογίου, ἣτις θεωρεῖται ὑπ' Αὐτῆς ως μία των πολλῶν καινοτομιῶν της

πρεσβυτέρας Ρώμης, παγκόσμιον σκάνδαλον και αυθαίρετος καταπάτησις των Συνοδικών Κανόνων και Θεσμών.

Εκτός των Κανονικών τούτων παραβάσεων, υπάρχουν και σπουδαίοι ηθικοί λόγοι, την πηγήν έχοντες εις αυτήν την Αρχιεπισκοπήν, οι επιβάλλοντες την εκκαθάρισιν του Κλήρου παντός βαθμού, δια την ανύψωσιν των λειτουργών της Εκκλησίας, και την αναστήλωσιν του γοήτρου της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας.

Κατόπιν τούτων, επαφιεμεν εις τον Ορθόδοξον Ελληνικόν λαόν να κρίνη κατά πόσον ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος, διαφωνών προς εαυτόν, και καταπατών τούς Ορθοδόξους θεσμούς και ιερούς Κανόνας, δύναται να η Πρόεδρος της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας, ης το κυριώτερον γνώρισμα και η ενδοξότερα αποστολή τυγχάνει η περιφρούρησις της Ορθοδόξου Χριστιανικής και Εθνικής Ιδεολογίας.

Ημείς ανέκαθεν διεφωνήσαμεν προς την ημερολογιακήν ταύτην καινοτομίαν, αλλά συνεμορφώθημεν προς την γνώμη της πλειοψηφίας της Ιεραρχίας κατ' Εκκλησιαστικήν οικονομίαν· το μεν ίνα αποφύγωμεν το Εκκλησιαστικόν Σχίσμα, το δε, διότι είχομεν την ελπίδα, ότι η Ιεραρχία προς πρόληψιν της διαιρέσεως του ποιμνίου της, θα έσπευδε να επανέλθη εις την Ορθόδοξον ημερολογιακήν τροχίαν.

Αλλ' επειδή το Σχίσμα εδημιουργήθη και άνευ ημών εις τούς κόλπους της Εκκλησίας υπό των Χριστιανών, διαιρεθέντων εξ αιτίας του νέου ημερολογίου, η δε Ιεραρχία μετά πάροδον δωδεκαετίας όλης, ου μόνον δεν ηυδόκησε χάριν της ενώσεως του ποιμνίου της και της ειρηνεύσεως της Εκκλησίας, να επαναφέρη το Ορθόδοξον ημερολόγιον αλλά και κατεδίωξε τούς Παλαιοημερολογίτας.

Δια τούτο προήχθημεν καθ υπαγόρευσιν της συνειδήσεως ημών, να δηλώσωμεν εις τον Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον, ότι κόπτομεν πάσαν επικοινωνίαν μετ Αυτού, ως Σχισματικού κατά την ιδίαν ομολογίαν αυτού ποιούμεθα δε θερμήν έκκλησιν προς την μερίδα του Ελληνικού λαού του αποδεχθέντος το νέον ημερολόγιον επί καλή τη πίστει, ότι τούτο δεν προσκρούει προς την Ορθοδοξίαν, ως επιπολαίως διεκήρυξεν ο καινοτόμος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, όπως αποκηρύξωσι και ούτοι το Γρηγοριανόν ημερολόγιον, ως αντορθόδοξον, και διασαλπίσωμεν εις τον Σχισματικόν Αρχιεπίσκοπον τα ρήματα του σοφού Βρυνένιου: «Ουκ αρνησόμεθά Σε φίλη Ορθοδοξία, ου ψευσόμεθά Σε Πατροπαράδοτον σέβας, ουκ αφιστάμεθά Σου Μήτηρ Ευσέβεια, εν Σοι εγεννήθημεν, εν Σοι ζώμεν, και εν Σοι κοιμηθησόμεθα. Ει δε καλέση καιρός, και μυριάκις υπέρ Σου τεθνηξόμεθα».

- + Ο Δημητριάδος Γερμανός
- + Ο Πρώην Φλωρίνης Χρυσόστομος
- + Ο Ζακύνθου Χρυσόστομος

λογιακῆς καινοτομίας, καὶ διαιρέσαντες τὸν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν εἰς δύο ἀντιθέτους ἡμερολογιακὰς μερίδας, οὐ μόνον, *ἠθέτησαν μίαν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, καθιερωθεῖσαν ὑπὸ τῶν 7 Οἰκουμενικῶν Συνόδων* καὶ κυρωθεῖσαν ὑπὸ τῆς αἰωνοβίου πράξεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἔθιξαν καὶ τὸ Δόγμα τῆς μιᾶς Ἀγίας, Καθολικῆς, καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Διὸ καὶ οἱ διοικοῦντες νῦν τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς μονομεροῦς καὶ ἀντικανονικῆς καὶ ἀψυχολογήτου εἰσαγωγῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, ἀπέσχισαν ἑαυτοὺς τοῦ καθόλου κορμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ ἐκήρυξαν ἑαυτοὺς κατ' οὐσίαν Σχισματικοὺς ἀπέναντι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν ἱσταμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν 7 Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν Ὁρθοδόξων θεσμῶν καὶ παραδόσεων καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας, Σερβίας, Πολωνίας, τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ κ.λ.π.

Ὅτι δὲ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει, τοῦτο ἐπιβεβαίωσι καὶ ἡ ἔξ ἀρίστων Νομομαθῶν καὶ Θεολόγων Καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διορισθεῖσα πρὸς μελέτην τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος Ἐπιτροπὴ, ἧς Μέλος εἰτύγχανε καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ὡς Καθηγητὴς τότε τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἴδου τί ἐγνωμοδότησε περὶ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη : « *Ἀπασαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, ἂν καὶ αὐτοκέφαλοι εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν αὐτῶν, οὐχ ἦτιον, ἐπειδὴ εἰσὶν ἠνωμέναι πρὸς ἀλλήλας διὰ τῶν Δογμάτων καὶ τῶν Συνεδρικῶν ὄρων καὶ Κανόνων, δὲν δύναται μία ἐπὶ μέρος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ χωρισθῆ, καὶ νὰ ἀποδεχθῆ νέον Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον, χωρὶς νὰ λογισθῆ Σχισματικὴ ἀπέναντι τῶν ἄλλων.* »

Ὅθεν, ἀφοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς, κηρύττει ἑαυτὸν Σχισματικόν, τί ἔτι χρειαζόμεν μαρτύρων, ἵνα ἀποδείξωμεν, ὅτι οὗτος καὶ οἱ ὁμόφρονες αὐτῷ Ἀρχιερεῖς, κατέστησαν Σχισματικοί, ὡς διασπάσαντες τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς καινοτομίας, καὶ διαιρέσαντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Ἐθνικὴν ψυχὴν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ;